

retfærdiggjorde Fæsteforholdets Afløsning derved, at Fæsteren berettigedes til at forlange sig Gaarden overdragen til Selveiendom mod fuldstændig Erstatning; men derefter paavistes det nærmere, at endog Retfærdighed imod den nuværende Fæstebondestand fordrede dette. Det fulgte af det hele Retforhold, som dette hidtil havde bestaaet. De Rettigheder, der ved tidligere Lovbud vare tillagte Bondestanden, vare vel ikke af den Natur, at de tilkom noget enkelt Individ af denne Stand, men de tilkom Standen i det Hele eller, om man vilde, Staten i Bondestandens og den almindelige offentlige Interesse. Disse Forde havde af Hensyn til det offentlige Vel i Almindelighed og Bondestandens Vel i Særdeleshed erholdt en særegen Bestemmelse, i hvis Følge Eierens Raadighed over samme ikke blot var visse bestemte Indskrænkninger underkastede, men han maatte ogsaa i Almindelighed taale, at Staten til enhver Tid nærmere regulere denne Raadighed saaledes, som de foreliggende Forhold fordrede, for at Diemedet kunde skee Fyldest. Det paavistes derpaa, hvorledes Bondestanden ved de i den nyere Tid i flere Henseender forandrede Forhold snart kunde være skilt ved den denne Stand efter den hidtil bestaaende retlige og factiske Tilstand tilkommende Afgang til at erholde de omhandlede Forde i Brug eller til Eie paa lempelige Villkaar, og Godseierne derimod ved de forandrede Forhold vinde en overordentlig Fordeel, som de ikke med Føie kunde gjøre Regning paa, da de erhvervede Godserne. Men at dette skulde tilstædes, vilde være en skrigen Uretfærdighed mod Fæstebondestanden som en Heelhed. Det vilde ligesaa meget stride imod Almeenvellet, som imod den til Bønderfordeerne fra gammel Tid knyttede Bestemmelse, „at skulle benyttes paa den for Bondestandens Vel tjenligste Maade“. Det Tidspunkt var derfor kommet, da det ikke blot lod sig retfærdiggjøre, men hvor Retfærdighed endog fordrede, at Staten atter alvorlig greb ind i Ordningen af disse Forhold. — Tillisch var bleven Indenrigsminister, og han erklærede, at Regjeringen vel ønskede at Fæstegodsset skulde overgaae til Selveiendom, at den vilde fremme dette paa enhver Maade, som kunde stemme

med Lov og Ret, at den vilde søge at fjerne enhver Hindring derved, men at den ikke havde kunnet komme til den Overbeviisning, at Almeenvellet virkelig saa nødvendigt krævede det, at det kunde retfærdiggjøre Udgivelsen af en Tvangslov. Saaledes kom Regjeringen ved enhver Ministerforandring længere bort fra det i 1849 givne Løfte; men Sagen blev seirrigt forsvaret af Professor Larsen, og dens Fremme til 3die Behandling vedtoges med 50 Stemmer mod 24. Den kom imidlertid ikke til 3die Behandling i denne Session.

4de Session, der gjennem Behandlingen af Arvesølge- og Toldgrændsespørgsmaalene medførte flere Opøsninger af Folkethinget og Landstinget, deelees derved i tre forskjellige Samlinger. I den første af disse indbragtes Fæstefæstelsessagen af Tscherning, i 2den Samling af B. Christensen, i 3die Samling atter af Tscherning, og i denne sidste lykkedes det at bringe Sagen igjennem i Folkethinget, idet dette Thing vedtog Loven ved 3die Behandling den 16de Juli 1853 med 60 Stemmer mod 19. — I den 1ste og 2den af disse Samlinger var Bang atter Indenrigsminister, men han erklærede, at Regjeringen ikke i Diebliffet kunde finde en Tvangsafsløsningslov tilraadelig; Forholdet kunde dog mulig saaledes forandre sig, at den kunde retfærdiggjøres, ligesom ogsaa mulig et Lovforslag kunde fremkomme, som kunde vinde Bifald. I 3die Samling var imidlertid det Drstedste Ministerium kommet til Roret, og Drsted erklærede sig som Indenrigsminister bestemt imod enhver saadan Lov.

Da Loven nu endelig var behandlet og vedtagen af Folkethinget i 4de Session, indbragte B. Christensen, som derefter var bleven Medlem af Landstinget, Sagen i dette Thing i 5te Session. Det nedsatte Udvalgs Medlemmer, med Undtagelse af Forslagsstilleren, fandt, at de forhaandenværende Forhold ikke berettigede til Udstedelsen af en Tvangslov, men de foreslog at forandre det indbragte Forslag derhen, at alle fæsteledige Gaarde, som hørte under offentlige Stiftelser eller Embeder, skulde sælges ved Auction som fri Eiendom, og sidste Fæsters Avinger tilstaaes en Fjerdedeel af Kjøbesummen, og forsaavidt nogen af dem blev Kjøber